

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

formujúca myseľ i srdce

Katedra sociálnej práce

Pedagogická fakulta

Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok

www.ku.sk , tel.: +421 44 43 04 667, fax: +421 44 43 04 669, mobil: +421 918 337 404, e-mail: dekanat@pf.ku.sk

Katolícka univerzita v Ružomberku
Pedagogická fakulta

24.4.2014

Oponentský posudok habilitačnej práce

Autor habilitačnej práce: PhDr. Michal Kozubík, PhD.

Názov práce: *Tradičná rómska kultúra – mýtus či realita? Reflexia diela Samulela Augustiniho ab Hortisa „Zigeuner in Ungarn“ v kontexte pomhajúcich profesií*

Aktuálnosť témy

Predložená habilitačná práca je spracovaná originálnym spôsobom. Doposiaľ bolo spracovaných viacero obdobných habilitačných prác, avšak väčšina z nich spracovávala problematiku rómskeho etnika z pohľadu súčasného stavu alebo len z pohľadu blízkej minulosti, čo však neposkytuje komplexný pohľad na kultúru a kultúrne tradície rómskeho etnika. Preto oceňujem spôsob spracovania habilitačnej práce, v ktorej PhDr. Kozubík vychádzal z diela Samuela Augustiniho ab Hortisa, teda z diela pochádzajúceho z roku 1775. Je pozoruhodné, že autorom jednej z prvých monografií - „Cigáni v Uhorsku“ - z roku 1775-1776 bol evanjelický kňaz zo Spiša Samuel Augustini ab Hortis. Rómovia neboli donedávna majoritným európskym obyvateľstvom vnímaní ako etnické spoločenstvo, len ako akási osobitná skupina ľudí s rozdielnym spôsobom života (Mann, 1995). Od príchodu Rómov do Európy boli vyslovené najrozmanitejšie domnienky o ich pôvode. Napr. Egypt. Na ich spojitosť s Indiou prišiel náhodou v Holandsku študent Váliy z Uhorska, ktorý pochádzal z okolia Komárna. Časopis Wiener Anzeiger o tom publikoval správu v roku 1763. Samuel Augustini ab Hortis uvádzal v tých istých novinách sériu článkov pod názvom O dnešnom stave, zvláštnych mravoch a spôsobe života ako i o ostatných vlastnostiach a danostiach Cigánov v Uhorsku (v rokoch 1775 – 1776), pričom na základe jazyka usúdil, že Rómovia pochádzajú z juhozápadnej Indie (Jurová, 2002). Preto vnímam habilitačnú prácu PhDr. Kozubíka ako prínosnú a zaujímavú.

Cieľ práce a štruktúra práce

Cieľom práce, ako uvádza aj sám autor na strane 9, je obsahovo analyzovať dielo Hortisa a hľadať paralely medzi dobovými časmi a súčasnou situáciou v kontexte procesov kultúrnych zmien Rómov žijúcich v podtatranskom regióne.

Autor rozdelil habilitačnú prácu do štyroch kapitol, v ktorých sa zamerlal na definovanie rómskej kultúry a postavenia Rómov na Slovensku. V druhej kapitole sa špeciálne zamerlal na charakteristiku spôsobu života Rómov v podtatranskom regióne, čo súvisí so zameraním Hortisovho diela. V nasledujúcich kapitolách sa autor už venuje samotnej reflexii na dielo Samuela Augustiniho ab Hortisa. V kontexte tejto reflexie sa zamerlal na rómske mená, pomenovanie Rómov, výchove Rómov, ale aj na jedlá Rómov. Neskôr popisuje spôsob bývania Rómov. V rámci analýzy zvykov a tradícií Rómov analyzoval aj napríklad podoby domáceho náradia, ktoré Rómovia každodenne využívajú pri domácich prácach. Neskôr autor analyzoval spôsob obživy Rómov, telesný výzor Rómov, charakter Rómov, veštenie, čarovanie, choroby a smrť Rómov a s nim súvisiace tradície. V závere tretej kapitoly sa autor zamerlal na analýzu nadaní a vlôh Rómov v súvislosti hudbou, literatúrou, slobodným umením a charakterizoval aj náboženstvo Rómov alebo jazyk.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že predložený kvalitatívny výskum realizovaný prostredníctvom etnografickej analýzy je naozaj originálny a autor prostredníctvom svojej habilitačnej práce konečne priniesol naozaj hlbokú sondu do života rómskeho obyvateľstva na Slovensku. Oceňujem zároveň, že svoje poznatky a výskumné zistenia konfrontoval s historickými prameňmi, pričom tým umožnil komparáciu dynamiky vývoja Rómov a ich kultúry na Slovensku, špeciálne v podtatranskom regióne. Z týchto uvedených dôvodov môžem prehliadnúť viaceré metodologické nedostatky, ktorých sa autor pri realizácii svojho výskumu dopustil.

Prínos habilitačnej práce

Práca naozaj prehľadným spôsobom poskytuje ucelený pohľad na tradície, zvyky a obyčaje súčasných Rómov v komparácii s historickým pohľadom z diela Samuela Augustiniho ab Hortisa, čo poskytuje nový pohľad na správanie Rómov v súčasnosti. Preto oceňujem ako tému habilitačnej práce, tak aj jej spracovanie.

Otázky:

Definujte presne ciele, ktoré ste si pre svoj výskum stanovili.

Mohli by ste uviesť, akým spôsobom by sme mohli využiť výsledky vášho výskumu v praxi?

Závěrečné hodnotenie

Vychádzajúc z aktuálnosti témy, využitia zdrojov, prehľadu o literatúre, ktorý autor prezentoval, hodnotím habilitačnú prácu PhDr. Karla Michala Kozubíka, PhD. pozitívne a odporúčam váženej komisii, aby po splnení ďalších stanovených kritérií a úspešnej obhajobe habilitačnej práce, navrhla Vedeckej rade Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva, Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre udeliť PhDr. Michalovi Kozubíkovi, PhD.. vedecko – pedagogickú hodnosť docent vo vednom odbore sociálna práca.

doc. PhDr. Markéta Rusnáková, PhD.